Telefon № 11. Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 30 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 37. Nowe, sobota 11-go września 1937 r. Rok XIV.

Odezwa.

W dniu 19 września br. obchodzić będzie tut. Ochotnicza Straż Pożarna 60-lecie swego istnienia, połączone z poświęceniem nowozakupionej motopompy.

Dzień ten nie tylko dla strażaka ale i dla każdego obywatela miasta Nowego powinien być radosnym i w dziejach naszego miasta uroczystym świętem. Już od kilkudziesiąt lat marzeniem tut. placówki było posiadanie zmotoryzowanego sprzętu przeciwpożarowego. I wreszcie po długich i mozolnych układach osiągnięto tak wytknięty cel.

Ale nie tylko to: w niespełnych 3 latach zdołano zakupić inny sprzęt, jak: węże tłoczne, maski przeciwdymowe i przeciwgazowe, drabiny, uruchomiono sygnalizację alarmową kosztem łącznej sumy 5000 zł, tak, że nasze miasto pod względem wyposażenia w sprzęt strażacki stoi obecnie na wysokim poziomie.

Obywatele! Strażak ochotnik, który przez 60 lat spełnia wiernie i gorliwie swoje obowiązki honorowo, który w ciągu jednego roku poświęca przeszło 150 godzin dla pracy społecznej i ofiaruje swoje zdrowie a niejednokrotnie nawet życie dla dobra ogółu obywateli, zwraca się dzisiaj do Was z prośbą o składanie dobrowolnych datków w postaci gotówki, która ma służyć na zakupienie mundurów i obuwia. W najbliższych dniach zjawią się u Was strażacy kwestarze i mamy nadzieję, że na listach zbiorowych nie zabraknie nikogo.

Bogu na chwałę, bliźnemu na pożytek — to nasze hasło. Niech hasło to pobudzi wszystkich ofiarodawców do ofiarności. Strażak zorganizowany, zdyscyplinowany, chętny do pomocy będzie Wam wdzięczny za Waszą ofiarność, a w dowód tej wdzięczności podwoi swój wysiłek ku obronności wszystkich obywateli.

ZARZĄD.

Popieraj przemysł polski.

Na odcinku wytwórczości gilz i bibułek do tytoni w znacznym stopniu zaobserwować można omawianą sytuację. A istnieje przecież m. in. placówka polska i chrześcijańska, której obroty oparte są na kapitale wyłącznie chrześcijańskim. Jest nią firma „Żar" Sp. Akcyjna w Nowym Tomyślu, której zakłady przemysłowe zatrudniają li tylko polskich robotników i personel i mają czysto polski zarząd. Wyroby jej, powszechnie już znane „Ozonówki", nie gorsze od pseudo-polskich a bezwarunkowo lepsze, zdobyły sobie już rynek. Odkażane są ozonem — zatem nieszkodliwe na płuca, a gilzy „Ozonówki" zaopatrzone są w wielowatkowy filtr, chroniący płuca od nadmiaru nikotyny. Gilzy i bibułki „Ozonówki" nabyć można w rozmaitych gatunkach we wszystkich składach tytoni i kolonialnych.

Reasumując powyższe wywody, jeszcze raz polecamy uwadze Czytelników firmę „Żar", której wyroby ze wszech miar sumiennie polecić możemy jako najlepsze.

Z DNIA.

WYCZERPANIE KONTYNGENTU EMIGRACYJNEGO DO BRAZYLII.

Polskim władzom emigracyjnym udało się uzyskać pozwolenie na częściowe wznowienie wychodźtwa polskiego do Brazylii, jednakże tylko na kolonie Santa Rosa i Parana Plantations i w ograniczonej ilości. Przyznany kontyngent wiz został w bardzo krótkim czasie wyczerpany i w najbliższych dniach wyjeżdża z kraju ostatnia partia rodzin polskich.

Kiedy będą przyznane dalsze kontyngenty jeszcze niewiadomo, w każdym razie nie należy się spodziewać rychłego załatwienia tej sprawy.

KONSUMCJA PIWA W POLSCE.

Po kilku miesiącach stałego wzrostu konsumcji piwa, wywołanego dużymi upałami, nastąpił w sierpniu br. znaczniejszy spadek spożycia. Podczas gdy w maju br. według informacji Związku Browarów i Słodowni R. P. browary sprzedały na rynku wewnętrznym 167000 hektolitrów piwa, w czerwcu br. 170000 hl, a w lipcu br. 177000 hl, to w sierpniu br. ogólny zbyt wynosił tylko 146000 hl.

W każdym bądź razie cyfra ta jest wyższa od cyfry z sierpnia 1936 r. o 28 proc.

KONFERENCJA PAŃSTW BAŁTYCKICH I BAŁKAŃSKICH.

W dniu 2 września br. rozpoczęła się w ministerstwie komunikacji czwarta sesja konferencji aeronautycznej państw bałtyckich i bałkańskich. W konferencji biorą udział przedstawiciele władz lotniczych: Bułgarii, Estonii, Finlandii, Grecji, Łotwy, Rumunii i Polski oraz sekretarz generalny Międzynarodowej Żeglugi Powietrznej.

SPADEK OBROTÓW HANDLOWYCH AMERYKI Z CHINAMI.

Wobec wybuchu wojny chińsko-japońskiej i stąd powstałych trudności finansowych Chin, handel amerykańsko-chiński ostatnio poważnie się zmniejszył. Zwłaszcza eksport Stanów Zjednoczonych do Chin uległ dużej redukcji. Eksporterzy amerykańscy godzą się na dostawę do Chin tylko po otrzymaniu wysokiej zaliczki na zakupiony towar.

BUDOWA DOMU DLA POLONII ZAGRANICZNEJ W WARSZAWIE.

W Warszawie powstać ma z inicjatywy Światowego Związku Polaków z Zagranicy Dom Polonii Zagranicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. W domu tym znajdą pomieszczenie lokale internatu dla młodzieży polskiej z zagranicy, przybywającej na studia do Polski, sale klubowe i wykładowe, schronisko i hotel dla wycieczek polskich z zagranicy, a dalej biura i sale obrad Światowego Związku i instytucyj pokrewnych.

OPODATKOWANIE GARAŻY.

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o państwowym podatku przemysłowym nakłada obowiązek wykupu świadectwa przemysłowego przez właścicieli garaży, o ile garaże są wynajmowane osobom mieszkającym nie w tym samym domu, do którego garaże należą. Wynajem garażu należy uważać za równoznaczny z wynajmem lokalu na sklep czy na warsztat, co nie stanowi przedsiębiorstwa, lecz jest wyłącznie używania nieruchomości.

POLSKA FLOTA HANDLOWA.

Tabor naszej morskiej floty handlowej przedstawia się jeszcze bardzo skromnie. Pocieszającym zjawiskiem jest jednak fakt, że ilość statków handlowych, acz w niewielkim stopniu, wzrasta jednak z roku na rok. Z ostatnich danych statystycznych na przestrzeni sześciu lat, opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny, wynika, iż na dzień 1 stycznia br. polska flota handlowa morska liczyła 58 jednostek o pojemności powyżej 100 ton rej. brutto oraz 10 statków żaglowych i lichtunkowych wobec 55 statków w r. ub. Na dzień 1 stycznia 1930 r. flota handlowa dysponowała zaledwie 25 statkami. Ponadto tabor floty składa się w roku bieżącym z 25 statków o pojemności poniżej 100 ton rej. brutto.

W ogólnej liczbie statków znajduje się 36 jednostek parowych o łącznym tonażu 58804 ton oraz 22 statki motorowe o tonażu 35879 t. Wśród taboru polskiej floty handlowej przeważają jednostki o pojemności od 100 do 500 ton rej. brutto, których na dzień 1 stycznia br. liczono 27 (w tym 16 motorowych i 11 parowych). Statków o tonażu od 1001 do 2000 ton posiada nasza flota handlowa 14 (11 parowych i 3 motorowe). Reszta przypada na okręty o większej pojemności.

261384 BEZROBOTNYCH W POLSCE.

Zaznaczający się od szeregu miesięcy spadek bezrobocia w Polsce trwa w dalszym ciągu. Według ostatnich danych statystycznych, w dniu 1 września 1937 r. zarejestrowanych było na terenie całego kraju ogółem 261384 bezrobotnych wobec 276781 na dzień 1 lipca br.

Jak widać z tego, w ciągu ubiegłego miesiąca znalazło pracę ponad 15000 bezrobotnych. Nie jest to cyfra imponująca, pocieszająca jest jednak okoliczność, iż spadek bezrobocia jest zjawiskiem trwałym, datującym się od dłuższego czasu.

KOSZTY UTRZYMANIA W SIERPNIU.

W sierpniu br. nastąpił nieznaczny spadek kosztów utrzymania rodzin robotniczych, natomiast nie wielki wzrost kosztów utrzymania rodzin pracowników umysłowych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ogólny wskaźnik kosztów utrzymania w Warszawie, jeśli chodzi o rodziny robotnicze wynosił (przy podstawie r. 1928 — 100) 64.2 wobec 64.6 w lipcu br. i 60.5 w sierpniu 1936 r.

W SPRAWIE ZNIESIENIA ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH.

Ogólne zebranie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, które odbyło się w dniu 5 bm. we Lwowie, pod przewodnictwem prezesa Związku p. ministra inż. Czesława Klarnera, stwierdziło m. in., że w interesie dalszego zaktywizowania życia gospodarczego koniecznym jest, jako jeden z pierwszych etapów zasadniczej reformy systemu podatkowego, zniesienie świadectw przemysłowych.

Szczegóły, związane z przeprowadzeniem tej reformy Związek Izb przedstawi w drodze bezpośredniej ministerstwu skarbu w najbliższym czasie.

SPADEK ZAPASÓW ŚWIATOWYCH.

Według danych biura ekonomicznego Ligi Narodów ogólny wskaźnik zapasów światowych zboża i surowców osiągnął w kwietniu br. (biorąc za podstawę czerwiec 1929 r. — 100) — 101, wobec 104 w marcu br. i 114 w kwietniu poprzedniego roku. W ten sposób zapasy w związku ze wzrostem obrotów handlu światowego uległy dalszemu zmniejszeniu i zbliżają się już do stanu z r. 1929.

SPŁATA ZALEGŁOŚCI Z TYTUŁU SKŁADEK UBEZPIECZENIOWYCH.

Instytucje ubezpieczeniowe obowiązane są przyjmować w ciągu miesiąca września na spłatę zaległych należności z tytułu składek ubezpieczeniowych, papiery procentowe. W okólniku z 30 sierpnia br. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił, jakie papiery procentowe będą przyjmowane i po jakim kursie.

Tak więc 4 i pół proc. Wewnętrzna Pożyczka Państwowa przyjmowana będzie po kursie 65 zł, 5 proc. Pożyczka Konwersyjna z 1924 r. po kursie 70 zł, przy czym obligacje tej ostatniej pożyczki mogą być przyjmowane wyłącznie w odcinkach nominalnej wartości od 100 zł, 4 proc. Pożyczka Konsolidacyjna przyjmowana będzie po kursie 64 zł.

Największy rezerwuar gazu.

Zaszczytem posiadania największego rezerwuaru gazu szczyciło się dotąd Chicago (U. S. A.). Ostatnio musiało jednak Chicago odstąpić ten rekord Niemcom, gdyż w zagłębiu Ruhry wybudowany został zbiornik gazu, liczący 600000 m^3, tj. o 44000 m^3 więcej, niż jego kolega w Chicago. Zbiornik ten zajmuje obszar 5000 m^2, średnica jego wynosi 80 metrów, a wysokość sięga 135 metrów.

Stulatki w Niemczech.

Lekarz sztutgardzki, dr H. Greef, zbadał tryb życia 124 osób liczących po 100 lat i więcej. Stwierdził on przy tej okazji, iż w Niemczech liczba kobiet liczących 100 lat jest prawie dwa razy większa od liczby mężczyzn stulatków. Poza tym stwierdził on też, iż wśród 81 kobiet stuletnich nie ma ani jednej, którąby można zaliczyć do wegetarianek. To samo wśród mężczyzn stulatków, i tu nie ma wegetarian. Mężczyźni prawie wszyscy konsumują alkohol. Wśród 43 stulatków mężczyzn tylko jeden zaliczał się do niepalących.

Milczał jak grób przez 7 lat.

Przed sądem w Chicago (U. S. A.) toczyła się niecodzienna sprawa rozwodowa małżeństwa Blakeson. Pani Blakeson jest lekarzem, jak również i jej mąż. Otóż pani Blakeson wystąpiła z żądaniem uznania rozwodu na tej podstawie, iż mąż jej „zachowywał się jak sadysta", albowiem przez siedem lat zachowywał absolutnie milczenie wobec niej, co przyczyniło się do zupełnego rozstroju nerwowego skarżącej. Małżonek pani Blakeson nie zaprzeczał bynajmniej, że stosował wobec małżonki metodę absolutnego ignorowania jej, twierdził jednak, że wywołała to skarżąca swoim postępowaniem w stosunku do córki, którą on, p. Blakeson, chciał odwieść od nadmiernego używania pudru, szminki i karminu, małżonka jego stanęła wówczas po stronie córki, której postępowanie jawnie pochwalała. Sędzia był jednak innego zdania: twierdzi on, iż postępowanie p. Blakeson nie można uznać za właściwe, iż była to wyrafinowana zemsta, co do znaczenia i skutków której p. Blakeson, jako lekarz chorób nerwowych, nie mógł mieć wątpliwości, że zatem wina jego jest dowiedziona i argumenty skarżącej są słuszne i uzasadnione. Z tej racji sąd zgodził się na wyrzeczenie rozwodu.

Prawo i życie.

Czy umowa, którą pracodawca zobowiązuje się do zaniechanie doniesienia karnego jest sprzeczna z porządkiem publicznym i dlatego nieważna?

Zofia S. i Ludwik P. przyjęli solidarną porękę za wszelkie braki kasowe, spowodowane przez rachmistrza Bronisława N. wobec Gminy S., zaś ta ostatnia zobowiązała się w zamian za to zaniechać doniesienia karnego przeciwko B. N. do Prokuratury o popełnieniu przez tego ostatniego nadużycia i wystawić mu świadectwo, że został zwolniony z posady na własną prośbę.

Wobec tego, że poręczyciele odmówili zapłaty Gmina S. wystąpiła z pozwem o sumę nadużyć, wynoszącą 5897 zł. Niższe instancje zasądziły powództwo, Sąd Najwyższy był jednak odmiennego zdania i powództwo oddalił, a w motywach podał, że umowa, którą pracodawca zobowiązuje się do zaniechania doniesienia karnego przeciwko pracownikowi o popełnieniu przez niego nadużycia i do wystawienia mu świadectwa, że został zwolniony z posady na własną prośbę, w zamian za zobowiązanie się osób trzecich do wynagrodzenia szkód, wywołanych przestępstwem pracownika, jest nieważna, jako wykraczająca przeciwko porządkowi publicznemu i dobrym obyczajom. (S. N. C II 1567-36).

Czy wypowiedzenie pracy podczas urlopu jest niaważne zarówno w stosunku do pracownika jak i pracodawcy.

Edward G. żądał zasądzenia od Ubezpieczalni Społecznej w Lublinie sumy 3444 zł tytułem wynagrodzenia za rozwiązanie umowy oraz odprawy, przewidzianej w umowie stron i odprawy za lata służby.

Sąd Okręgowy uwzględniając w całości powództwo ustalił, że wypowiedzenie powodowi pracy miało miejsce podczas urlopu, było przeto bezskuteczne, lecz tylko w stosunku do Edwarda G., a nie pozwanej Ubezpieczalni, która przeto nie mogła w następnym miesiącu wypowiedzieć powodowi pracy, albowiem pomiędzy pierwszym a drugim wypowiedzeniem nie upłynął okres czasu wymagany przez art. 28 rozp. o umowie pracown. umysł.

Sąd Najwyższy, do którego odwołała się Ubezpieczalnia, skasował wyrok Sądu Okręgowego i orzekł, że w myśl art. 29 rozp. o umow. prac. umysł. wypowiedzenie przez pracodawcę umowy o pracę podczas urlopu pracownika jest nieważne zarówno w stosunku do pracownika jak i w stosunku do pracodawcy, przeto do takiego wypowiedzenia nie ma zastosowania przepis art. 28 tego rozporządzenia, zabraniający pracodawcy ponownego wypowiedzenia pracy przed upływem okresu wypowiedzenia, które następnie zostało cofnięte. (S. N. C I 2620-35).

Kto kupi słonie?

W państwie Burma, na północno-wschodniej granicy Indii brytyjskich, przystąpiły władze wojskowe do motoryzacji stacjonowanych tam oddziałów angielskich. Artyleria górska, która posługiwała się dotąd słoniami, jako zwierzętami pociągowymi, zastąpiła je przez traktory. Skutek jest taki, iż obecnie około 10.000 słoni, używanych w artylerii i trenach, zostało „na bruku". Ponieważ utrzymanie gruboskórców kosztuje nie mało, wystawiono je na sprzedaż. Amatorzy znaleźli się coprawda, gdyż ceny sprzedaży słoni są niskie, jednak było ich zbyt mało, by armia 10.000 słoni została uplasowana. Przeto parę tysięcy tych olbrzymów czeka jeszcze na nabywców.

Podatek od serenady.

Zarząd miejski miasta Messyny na czarownej Sycylii wpadł na wysoce oryginalny pomysł przysporzenia kasie miejskiej nowych dochodów. Oto postanowiono nałożyć podatek na wykonawców serenad miłosnych. Każdy, kto zechce teraz przy wtórze gitary odśpiewać serenadę pod oknem ukochanej, musi wykazać się kwitem na zapłacone pozwolenie w sumie 10 lirów. Nowy podatek spotkał się — rzecz jasna — z gorącym protestem młodych amantów, którzy przybyli en masse przed gmach zarządu miejskiego i wyprawili „kocią" serenadę przed oknami burmistrza.

Wrzesień w przysłowiach.

We wrześniu następuje początek astronomicznej jesieni, stąd przysłowie głosi: „Oto wrzesień, bliska jesień!" Dla rolnika wrzesień jest jednym z najlepszych miesięcy, albowiem „gdy nadejdzie wrzesień, wieśniak ma zawsze pełną stodołę i kieszeń", a że roboty w polu jest coraz mniej, więc wrzesień-leniwiec wsadza ręce w kieszeń".

Pierwszy września — to dzień św. Idziego, który „w polu nic nie widzi", bo już żniwa pokończone, natomiast „św. Idzi żyto w stodole widzi".

W drugiej połowie września dni stają się coraz chłodniejsze: „św. Mateusz (21 września) dodaje chłodu i raz ostatni podbiera miodu", a nierozsądny jest ten, kto na jarmarku zimowym, w ten dzień przypadającym, zapomniał kupić sobie odzienia ciepłego", „niech po św. Mateuszu chucha, kto sobie nie kupił kożucha" i futrzanej czapy: „po św. Mateuszu zimno chodzić w kapeluszu".

Wrzesień jest początkiem najprzykrzejszego okresu, trwającego aż sześć miesięcy, kiedy to dni są krótsze od nocy. Zbliża się równanoc jesienna: na św. Tomasz (22 września) dzień się z nocą sili: mniej dnia, więcej nocy będzie po chwili. Najprzyjemniej jest w tym czasie siedzieć w domu, często nawet już przy piecu: „na św. Toma siedź przy piecu doma".

Dzień św. Michała, przypadający 29 września, jest zwyczajowym terminem umów: „Michał ludzi wypychał", co oznacza koniec dzierżaw, obowiązujących do tego dnia. Inne przysłowia stwierdzają koniec robót polnych, swobodę polowań i paszenia: „po św. Michale wolno paść zuchwale", tj. nawet na cudzym terenie, i na „Michała łowcy chwała". Pamiętać należy, by do tego dnia zakończyć siewu w polu: „św. Michał blisko, posiałżeś już wszystko", bo „na św. Michał kto nie posiał, będzie zdychał". Gdy zdarzy się, że ptaki do tego czasu nie odleciały jeszcze, nieprędko należy spodziewać się zimy: „ptaszki do Michała, gdzieś zima została", ale gdy „ptaszki przed Michałem odleciały, będzie ostry grudzień cały". Czasem „św. Michał śniegiem kichał", ale prawie zawsze „św. Michał będzie ludzi w kominek wpychał". Kto chce zawczasu wiedzieć, jaka będzie zima, ten niech obserwuje noce, bo „gdy noc jasna na Michała, to nastąpi zima trwała", i ptaki, bo „we wrześniu gdy tłuste ptaki, mróz w zimie nie lada jaki".

Raj ptactwa w Szwecji.

W pobliżu wyspy Gotland znajduje się mała skalista wysepka, Stora Karlsö. Przed 20 laty rząd szwedzki zabronił na terenie wyspy Stora Karlsö tępienia w jakikolwiek bądź sposób ptactwa. Na wyspie tej większą część roku spędza J. Nordström, zapalony miłośnik ptaków i przyrody. Nordström oprawadza turystów w miesiącach letnich po swojej parceli i z dumą wskazuje na chmary ptaków, zamieszkujących wyspę, nad którymi roztacza opiekę. Na wyspie, której skaliste brzegi sięgają 50 metrów wysokości, znajduje się blisko 50000 siewek i mnóstwo innych gatunków ptaków. Największą dumę Nordströma stanowią siewki, zaliczające się do rzadkich okazów ptactwa w Szwecji. Ponadto na wyspę przylatują ptaki najrozmaitszych gatunków. Są tam mewy, gęsi islandzkie, kaczki, a także i orły, które jednak nie zatrzymują się tu dłużej. Zdaniem opiekuna tego raju ptasiego, najciekawsze są okazy siewek, gdyż zazwyczaj ptaki te zamieszkują bardziej na północ położone okolice. Jak korzystną okazała się wprowadzona na wyspie ochrona ptactwa, dowodzi fakt, że w r. 1880, gdy wyspa zamieszkana była przez rolników, znajdowało się na niej zaledwie 200 siewek i trochę innego ptactwa.

Ogłoszenie.

Zarząd Miejski podaje do publicznej wiadomości, że w dniach 18 września br. od godziny 11—13 i 16 października br. od godz. 11—13 Naczelnik Urzędu Skarbowego w Swieciu przyjmować będzie interesantów w biurze Zarządu Miejskiego.

Nowe, dnia 7 września 1937 r.

(—) Kuchczyński, burmistrz.

Za nadesłane nam życzenia w dniu przyjęcia do I-szej Komunii św. naszej córki IRENY składamy serdeczne podziękowanie.

Kończyce, w wrześniu 1937 r.

J. Tórz z żoną.